

2016-03-15

R E M I S S V A R

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen
Bankenheten
103 33 Stockholm

FI Dnr 16-617
(Anges alltid vid svar)

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Med e-post: fi.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande över delrapporten Tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner (Fi2016/00127/B)

Sammanfattning

Finansinspektionen instämmer i huvudsak med utredningens förslag men lämnar synpunkter på vissa slutsatser och val som utredningen har gjort gällande tillämpningsområdet. Finansinspektionen föreslår bland annat att bestämmelserna om information till konsument (5 §), byte av betalkonto (6 §), och rätt till ersättning (7 §) bör gälla också för andra betaltjänstleverantörer än kreditinstitut. Finansinspektionen lämnar därtill förslag och synpunkter i fråga om rätten för kreditinstitut att säga upp avtal samt definitionen av betalkonto. Slutligen lämnar Finansinspektionen vissa synpunkter och förslag till utformningen av lagtexten i förslaget.

4.1 Ändringar med anledning av existerande definition av betalkonto

I 1 kap. 4 § lagen (2010:751) om betaltjänster (LBT) finns en definition av ”betalkonto” som gäller för hela den lagen. Definitionen gäller således även i det föreslagna 4 a kap. Definitionen av betalkonto i LBT genomför betaltjänstdirektivets¹ definition som skiljer sig mot betalkontodirektivets². Skillnaden består i att kontot enligt betaltjänstdirektivet innehas i ”betaltjänstanvändares namn” medan betalkontodirektivet i artikel 2.3 anger att kontot innehas i ”konsumenters namn”.³

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG av den 13 november 2007 om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG och 2006/48/EG samt upphävande av direktiv 97/5/EG.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner.

³ Betalkontodirektivet anger även att kontot används för att *utföra* betalningstransaktioner medan betaltjänstdirektivet anger *genomföra* betalningstransaktioner. Det finns vidare ytterligare skillnader mellan det svenska genomförandet och direktivet. Se prop. 2009/10:220 s. 92.

Finansinspektionen föreslår därför att det i de enskilda paragraferna (exempelvis i 3 §, 6 § första stycket och 8 §) anges att bestämmelsen endast är tillämplig på en konsument.

5.1 Tillämpningsområde för förbudet att vägra tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner

Utredningen konstaterar att det saknas underlag för att göra bedömningen att det finns något särskilt utbrett behov av betalkonto med grundläggande funktioner för andra än konsumenter. Vidare anges att även om ett sådant behov finns, motsvarar inte de grundläggande funktionerna som kan knytas till betalkontot det behovet.

Finansinspektionen vill uppmärksamma regeringen på att myndigheten regelbundet tar emot klagomål från företag som vägras öppna betalkonto med grundläggande funktioner. Skälen uppges ofta vara att företagets verksamhet är förenad med risk att utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism, att företaget driver konkurrerande verksamhet, eller att företaget inte är så kallad "helkund" i den aktuella banken.

Kretsen av företag som nekas betalkonto med grundläggande funktioner tycks vara begränsad till mindre näringsidkare, inte sällan enskilda firmor. För en näringsidkare räcker inte kontraheringsplikten i fråga om inlåningskonto enligt 11 b § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti. Möjligheten att kunna göra och ta emot betalningar är avgörande för många företag. För en näringsidkare som nekas tillgång till ett betalkonto med grundläggande funktioner kan följderna därför bli stora.

Frågan om även näringsidkares möjlighet att öppna betalkonton med grundläggande funktioner bör regleras ligger utanför ramen för Finansinspektionens uppdrag. Mot bakgrund av de klagomål som kommer in till Finansinspektionen vill myndigheten ändå fästa regeringens uppmärksamhet på problemet och på att det möjligen är större än vad utredningen ger uttryck för.

5.1, 7.3 och 8.3 Verksamhetsutövare som förbjuds att vägra betalkonto med grundläggande funktioner

Finansinspektionen vill väcka frågan om föreslagna 4 a kap. 1 § LBT bör utformas så att även andra betaltjänstleverantörer än kreditinstitut omfattas av icke-diskrimineringsregeln. Mot bakgrund av att även andra betaltjänstleverantörer än kreditinstitut kan komma att tillhandahålla betalkonton med grundläggande funktioner till konsumenter finns skäl att säkerställa att inte heller dessa aktörer diskriminerar konsumenter. Om avgränsningen ändå ska göras till att gälla endast kreditinstitut, bör skälen för detta tydligt framgå.

Vidare ifrågasätter Finansinspektionen om betalkontodirektivet kan anses fullständigt genomfört när samtliga bestämmelser i den föreslagna lagen endast

gäller för kreditinstitut. I enlighet med de krav som ställs på medlemsstaterna i kapitel II och III i betalkontodirektivet anser Finansinspektionen att lagstiftningen i vissa delar även ska gälla för betaltjänstleverantörer som erbjuder betalkonto med grundläggande funktioner. Mot den bakgrunden föreslår Finansinspektionen att bestämmelserna i 5–7 §§ den föreslagna lagen i stället bör införlivas i 4 kap. (gällande 5 §) och 5 kap. (gällande 6 och 7 §§) i LBT så att samtliga betaltjänstleverantörer omfattas av kraven i enlighet med direktivet.

Följaktligen föreslår Finansinspektionen även att 3 § 4 förordningen (2015:739) med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden justeras till ”4. tvister mellan konsumenter och *betaltjänstleverantörer* [...]”.

5.3 Kreditinstituts rätt att säga upp kontoavtalet

Finansinspektionen anser att ett kreditinstitut även bör ha rätt att ensidigt häva avtalet om konsumenten använder betalkontot i strid med avtalet. Finansinspektionen välkomnar även att kreditinstitut får rätt att häva avtalet om konsumenten avser att använda kontot för ändamål som är olagliga. Det medför, enligt Finansinspektionens uppfattning, att en rätt till hävning föreligger om kontot används som ett led i en tillståndspliktig verksamhet när tillstånd för verksamheten saknas samt om det finns misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism.

8.4 Anslag för finansiering av webbplats med jämförelser av avgifter

Som utredningen uttalar i avsnitt 11.3 i delrapporten behöver anslaget till Finansinspektionen höjas om myndigheten får uppdraget att driva den webbplats med jämförelse av avgifter som konsumenter enligt betalkontodirektivet ska ha tillgång till.

Författningsförslag

Föreslagna 4 a kap. LBT

Finansinspektionen har följande synpunkter och förslag i fråga om föreslagna 4 a kap. LBT

1 §. Finansinspektionen föreslår att sista ordet ”kunder” i första stycket bör ändras till ”konsumenter” för att förtydliga att skyldigheten inte uppstår för exempelvis kreditinstitut med endast juridiska personer som kunder.

2 §. Finansinspektionen föreslår att ”enligt 1 §” stryks, eftersom grundläggande funktioner i 1 § refererar till 2 §.

3 §. Finansinspektionen föreslår att paragrafen får följande inledning: ”En ansökan om betalkonto med grundläggande funktioner från en konsument ska behandlas skyndsamt av ett kreditinstitut”. Detta för att förtydliga att skyldigheten inte gäller juridiska personer eller hos andra betaltjänstleverantörer med betalkonton.

Finansinspektionen föreslår vidare att begreppet ”fullständig” i paragrafens första stycke förtydligas för att undvika oklara situationer där exempelvis institutet kräver information som går utöver de vanliga uppgifterna på grund av reglerna om penningtvätt och finansiering av terrorism. Förtydligande kan förslagsvis ske genom uttalanden i propositionstexten eller genom föreskrifter enligt ett bemyndigande i lag.

5 §. Finansinspektionen anser att bestämmelsen i likhet med informationskraven i 4 kap. LBT bör utformas som en skyldighet att *tillhandahålla* informationen. På så sätt slipper en konsument som inte årligen vill ha informationen avtala bort skyldigheten för institutet att lämna informationen.

6 §. Finansinspektionen föreslår att det förtydligas att bestämmelsens första stycke endast gäller i fråga om konsument. Detta kan förslagsvis göras genom att styckets inledning ändras till ”Ett kreditinstitut ska ha rutiner för *en konsuments* byte av betalkonto [...]”

Vidare föreslår Finansinspektionen att ”*artikel 10*” infogas före referensen till betalkontodirektivet i andra stycket.

8 §. Finansinspektionen föreslår ett förtydligande om att rätten till uppsägning i angivna situationer endast gäller gentemot konsument. ”Ett kreditinstitut får säga upp ett avtal om betaltjänster *med en konsument* [...]”

Övrigt

Finansinspektionen vill i detta sammanhang peka på att 4 kap. 10 § LBT torde behöva rättas, eftersom det i punkt 19 i den paragrafen hänvisas till lagen (2010:000) om obehöriga transaktioner med betalningsinstrument (ska rätteligen vara [2010:738]).

FINANSINSPEKTIONEN

Per Håkansson
Chefsjurist

Gustav Jansson
Jurist